

Konvexná optimalizácia

Dualita v konvexnom programovaní

Úloha konvexného programovania:

$$\begin{aligned} \text{Min} \quad & f_0(x) \\ & f_i(x) \leq 0, \quad i = 1, \dots, m \\ & Ax = b, \end{aligned} \quad (P)$$

Lagrangeova funkcia (prináležiaca úlohe (P)):

$$L : \mathbb{R}^n \times \mathbb{R}^m \times \mathbb{R}^p \rightarrow \mathbb{R},$$

$$L(x, u, v) = f_0(x) + \sum_{i=1}^m u_i f_i(x) + v^T (Ax - b)$$

u, v - vektory Lagrangeových multiplikátorov (duálne premenné)

Zrejme $\forall x \in \mathcal{P}, \forall u \geq 0$ platí

$$L(x, u, v) \leq f_0(x).$$

Lagrangeova duálna funkcia:

$$G : \mathbb{R}^m \times \mathbb{R}^p \rightarrow \mathbb{R}$$

$$G(u, v) = \inf_x L(x, u, v) = \inf_x \left[f_0(x) + \sum_{i=1}^m u_i f_i(x) + v^T (Ax - b) \right]$$

Ked'že $\forall \tilde{x} \in \mathcal{P}$ a $\forall u \geq 0$ platí

$$G(u, v) = \inf_x L(x, u, v) \leq L(\tilde{x}, u, v) \leq f_0(\tilde{x}),$$

tak zrejme

$$G(u, v) \leq p^*$$

- duálna funkcia dáva **dolné ohraničenie** na optimálnu hodnotu p^*

Lagrangeova duálna úloha:

Hľadáme najlepšie dolné ohraničenie na hodnotu p^* :

$$\begin{array}{ll} \text{Max} & G(u, v) \\ & u \geq 0 \end{array} \quad (D)$$

- **optimálne riešenie** - (u^*, v^*) (optimálne Lagrangeove multiplikátory)
- d^* - optimálna hodnota úlohy (D)
- Úloha (D) je vždy konvexná - bez ohľadu na konvexnosť (P).
- **Slabá dualita:** $d^* \leq p^*$ - platí vždy
- $p^* - d^*$ - optimálna duálna medzera

Slaterova podmienka a silná dualita

- **Silná dualita:** $d^* = p^*$
- **Slaterova podmienka (regularita):** existuje vnútorný bod množiny $\mathcal{P}$

$$\exists x : f_i(x) < 0, i = 1, \dots, m, Ax = b$$

- stačí zoslabená verzia: ak $f_1, \dots, f_k$ sú afínne:

$$\exists x : f_i(x) \leq 0, i = 1, \dots, k, f_i(x) < 0, i = k + 1, \dots, m, Ax = b$$

- Pre úlohy s lineárnymi (afínnymi) ohraničeniami sa Slaterova podmienka rovná požiadavke $\mathcal{P} \neq \emptyset$
- **Veta:** Majme úlohu konvexného programovania, pre ktorú je splnená Slaterova podmienka. Potom $d^* = p^*$. Navyše ak $d^* > -\infty$, tak existuje dúalne prípustné (u^*, v^*) tak, že platí $G(u^*, v^*) = d^* = p^*$.

Geometrická interpretácia silnej duality pomocou epigrafov

Definujme množinu $\mathcal{A} \subseteq \mathbb{R}^m \times \mathbb{R}^p \times \mathbb{R}$:

$$\mathcal{A} = \{(r, s, t) \mid \exists x : f_i(x) \leq r_i, i = 1, \dots, m, Ax - b = s, f_0(x) \leq t\}$$

Pomocou tejto množiny môžeme vyjadriť

- hodnotu p^* ako $p^* = \inf\{t \mid (0, 0, t) \in \mathcal{A}\}$
- hodnotu duálnej funkcie $G(\tilde{u}, \tilde{v})$, pre $\tilde{u} \geq 0$ ako

$$G(\tilde{u}, \tilde{v}) = \inf\{(\tilde{u}, \tilde{v}, 1)^T (r, s, t) \mid (r, s, t) \in \mathcal{A}\}$$

Ak je $G(\tilde{u}, \tilde{v})$ konečné, tak vektor $(\tilde{u}, \tilde{v}, 1)$ a hodnota $G(\tilde{u}, \tilde{v})$ definujú **nevertikálnu** opornú nadrovinu množiny $\mathcal{A}$, lebo

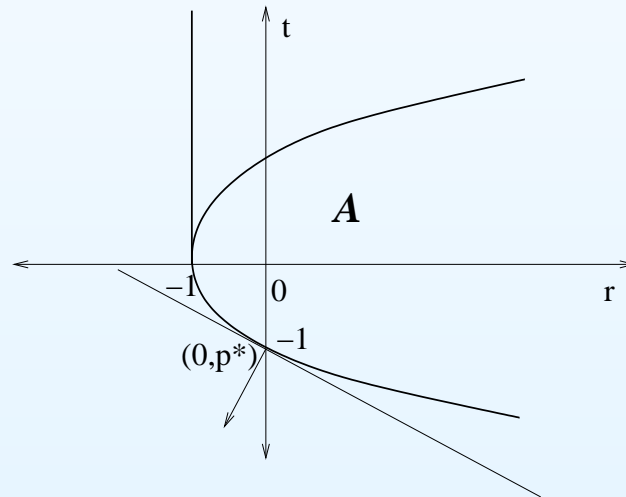
$$(\tilde{u}, \tilde{v}, 1)^T (r, s, t) \geq G(\tilde{u}, \tilde{v})$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Ked'že $(0, 0, p^*) \in cl(\mathcal{A}) \setminus int(\mathcal{A})$ tak platí

$$(\tilde{u}, \tilde{v}, 1)^T (0, 0, p^*) = p^* \geq G(\tilde{u}, \tilde{v}).$$

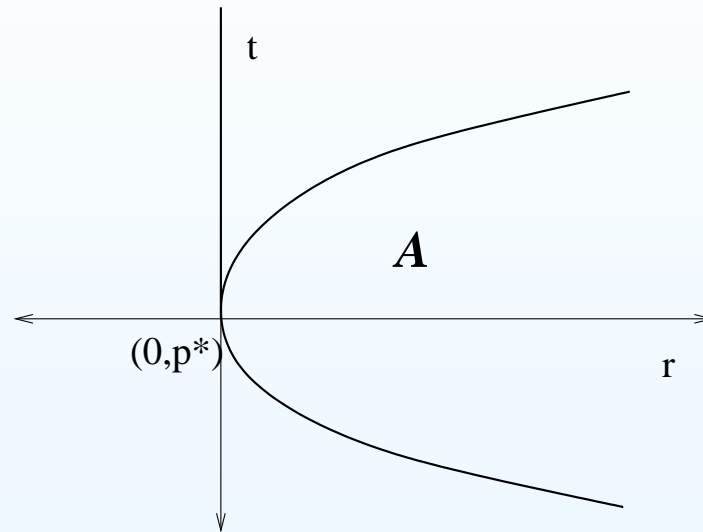
Silná dualita nastáva, ak existuje nevertikálna oporná nadrovina v bode $(0, 0, p^*)$.

Príklad. $f_0(x) = x$, $f_1(x) = x^2 - 1$. Slaterova podmienka je splnená.

$\mathcal{A} = \{(r, s) \mid \exists x : x \leq t, x^2 - 1 \leq r\}$. V bode $(0, p^*) = (0, -1)$ existuje nevertikálna oporná nadrovina množiny $\mathcal{A}$ daná vektorom $(u^*, 1) = (\frac{1}{2}, 1)$.

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Príklad. $f_0(x) = x$, $f_1(x) = x^2$. Slaterova podmienka **nie je** splnená. Množina $\mathcal{A}$ má tvar $\mathcal{A} = \{(r, t) \mid \exists x : x \leq t, x^2 \leq r\}$. V bode $(0, p^*) = (0, 0)$ existuje len vertikálna oporná nadrovina množiny $\mathcal{A}$. Optimálna hodnota duálnej úlohy je

$$d^* = \sup\left\{-\frac{1}{4u} \mid u \geq 0\right\} = 0 = p^*$$

a teda platí silná dualita, avšak duálne optimum sa nedosahuje.

Dôkaz vety o silnej dualite

- Uvažujeme úlohu (KO), predpokladáme platnosť **Slaterovej podmienky** a $h(A) = p$.
- Ak by $p^* = -\infty$, tak zo slabej duality máme $d^* = -\infty$.
- Predpokladajme, že p^* je konečná hodnota.
- Uvažujme množiny

$$\mathcal{A} = \{(r, s, t) \mid \exists x : f_i(x) \leq r_i, i = 1, \dots, m, Ax - b = s, f_0(x) \leq t\},$$

$$\mathcal{B} = \{(0, 0, q) \mid \exists x : q < p^*\}.$$

- $\mathcal{A} \cap \mathcal{B} = \emptyset \Rightarrow$ existuje **deliaca nadrovina** daná vektorom $(\tilde{u}, \tilde{v}, \mu) \neq 0_{m+p+1}$ a konštantou $\alpha \in \mathbb{R}$.
- Platí teda

$$(\tilde{u}, \tilde{v}, \mu)^T (r, s, t) = \tilde{u}^T r + \tilde{v}^T s + \mu t \geq \alpha \quad \forall (r, s, t) \in \mathcal{A},$$

$$(\tilde{u}, \tilde{v}, \mu)^T (0, 0, q) = \mu q \leq \alpha \quad \forall (0, 0, q) \in \mathcal{B}$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- Zrejme $\tilde{u} \geq 0, \mu \geq 0$ - inak by $\tilde{u}^T r + \mu t$ bolo zdola neohraničené na $\mathcal{A}$.

- Teda $\forall x$ platí

$$\sum_{i=1}^m \tilde{u}_i f_i(x) + \tilde{v}^T (Ax - b) + \mu f_0(x) \geq \alpha \geq \mu p^*$$

- Prípád $\mu > 0$.

Zrejme $L(x, \tilde{u}/\mu, \tilde{v}/\mu) \geq p^*$ a teda aj

$$\inf_x L(x, \tilde{u}/\mu, \tilde{v}/\mu) = G(\tilde{u}/\mu, \tilde{v}/\mu) \geq p^* .$$

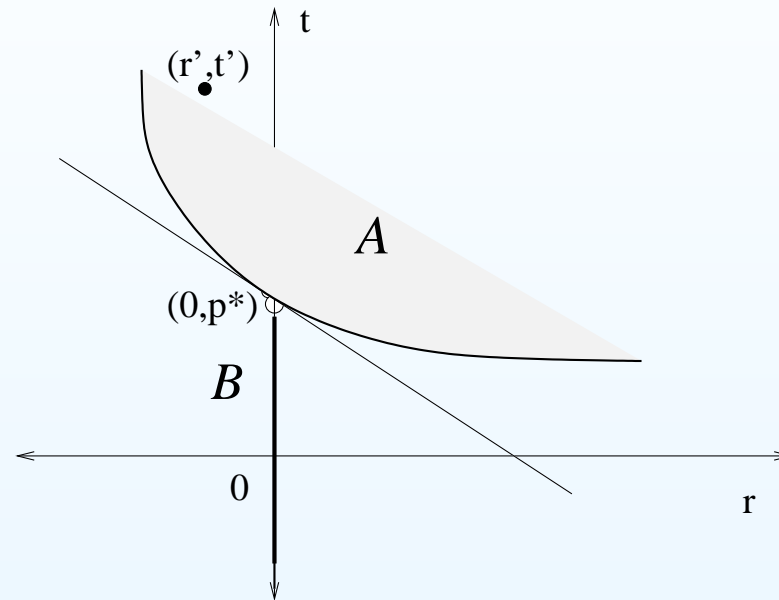
Zo slabej duality vyplýva $G(\tilde{u}/\mu, \tilde{v}/\mu) = p^*$.

- Prípád $\mu = 0$.

Platí $\sum_{i=1}^m \tilde{u}_i f_i(x) + \tilde{v}^T (Ax - b) \geq 0$. Zo Slaterovej podmienky dostávame $\tilde{u} = 0$. Teda platí $\tilde{v}^T (Ax - b) \geq 0$. Zo Slaterovej podmienky a predpokladu maximálnej hodnoty A dostávame, že to nemôže nastať.

(QED)

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Ilustrácia Slaterovej podmienky a silnej duality.

Množina A je vyznačená sivou, množina B je polpriamka bez počiatočného bodu $(0, p^*)$. Obe množiny sú konvexné a disjunktné a teda je možné ich oddeliť nadrovinou. Slaterova podmienka zaručuje, že táto nadrovina je nevertikálna.

Dualita a sedlový bod Lagrangeovej funkcie

-

$$L(x, u, v) = f_0(x) + \sum_{i=1}^m u_i f_i(x) + v^T (Ax - b)$$

-

$$\sup_{u \geq 0, v} L(x, u, v) = \begin{cases} f_0(x) & x \in \mathcal{P} \\ \infty & \text{inak} \end{cases}$$

- Optimálnu hodnotu úlohy (P) možno vyjadriť ako

$$p^* = \inf_x \sup_{u \geq 0, v} L(x, u, v).$$

- Z definície duálnej funkcie máme

$$d^* = \sup_{u \geq 0, v} \inf_x L(x, u, v).$$

Dualita a sedlový bod Lagrangeovej funkcie

Platí všeobecne:

Ak $(\hat{x}, \hat{u}, \hat{v}) \in \mathbb{R}^n \times \mathbb{R}_+^m \times \mathbb{R}^p$ je sedlový bod (typu min-max) Lagrangeovej funkcie t. j.

$$\forall x, u \geq 0, v : L(\hat{x}, u, v) \leq L(\hat{x}, \hat{u}, \hat{v}) \leq L(x, \hat{u}, \hat{v}),$$

potom $\hat{x}$ je optimálne riešenie (P) a $(\hat{u}, \hat{v})$ je optimálne riešenie (D).

Platí pre konvexné úlohy:

Ak je splnená Slaterova podmienka a $\hat{x} \in \mathbb{R}^n$ je optimálne riešenie (P), tak existuje $(\hat{u}, \hat{v}) \in \mathbb{R}_+^m \times \mathbb{R}^p$ také, že $(\hat{x}, \hat{u}, \hat{v})$ je sedlový bod (typu min-max) Lagrangeovej funkcie.

Zrejme potom $p^* = f_0(\hat{x}) = L(\hat{x}, \hat{u}, \hat{v}) = G(\hat{u}, \hat{v}) = d^*$.

Kritérium suboptimality

- Každý duálne prípustný bod (u, v) , $u \geq 0$ nám povie ako suboptimálny je daný prípustný bod $x \in \mathcal{P}$ bez toho, aby sme poznali p^* :

$$f_0(x) - p^* \leq f_0(x) - G(u, v) := \varepsilon$$

a tiež interval

$$p^* \in [G(u, v), f_0(x)], \quad d^* \in [G(u, v), f_0(x)]$$

- **Kritérium pre zastavenie algoritmu:** ak algoritmus generuje postupnosť $x^k \in \mathcal{P}$ a (u^k, v^k) , $u^k \geq 0$, tak podmienka

$$f_0(x^k) - G(u^k, v^k) \leq \varepsilon$$

garantuje, že keď algoritmus skončí, tak x^k je ε -suboptimálne.

Podmienka pre zabezpečenie relatívnej presnosti $\varepsilon_{rel} > 0$:

Ak

$$G(u^k, v^k) > 0, \quad \frac{f_0(x^k) - G(u^k, v^k)}{G(u^k, v^k)} \leq \varepsilon_{rel}$$

alebo

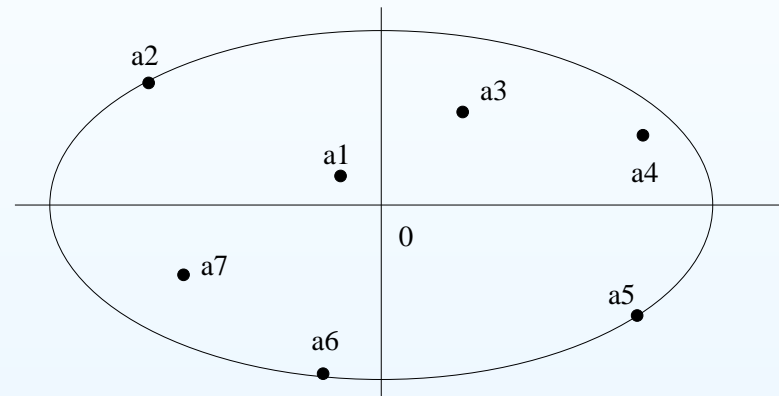
$$f_0(x^k) < 0, \quad \frac{f_0(x^k) - G(u^k, v^k)}{-f_0(x^k)} \leq \varepsilon_{rel},$$

tak $p^* \neq 0$ a máme zaručené, že relatívna chyba

$$\frac{f_0(x^k) - p^*}{|p^*|} \leq \varepsilon_{rel}.$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Príklad: Dané sú body $a_1, \dots, a_m$. Úlohou je nájsť elipsoid centrovany v 0 s čo najmenším objemom, obsahujúci všetky body $a_1, \dots, a_m$.

- Uvažujme elipsoid $\mathcal{E}_X = \{z \mid z^T X z \leq 1\}$.
- Objem elipsoidu: $\frac{4}{3}\pi \sqrt{\det X^{-1}}$
- Konvexná formulácia úlohy:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min} \quad \ln \det X^{-1} \\ a_i^T X a_i \leq 1 \quad i = 1, \dots, m \end{array} \right\} (P)$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- $a_i^T X a_i = \text{tr}(X a_i a_i^T) = \text{tr}(X A_i)$, $A_i = a_i a_i^T \in \mathcal{S}_+^n$
- $X \bullet Y = \text{tr}(XY)$ je skalárny súčin na $\mathcal{S}^n$
- **Lagrangeova funkcia:**

$$L(X, u) = \ln \det X^{-1} + \sum_{i=1}^m u_i (\text{tr}(X A_i) - 1) =$$

$$\ln \det X^{-1} + X \bullet \left(\sum_{i=1}^m u_i A_i \right) - u^T \mathbf{1}$$

- $\nabla_X L(X, u) = -X^{-1} + \sum_{i=1}^m u_i A_i$
- **Lagrangeova duálna funkcia:**

$$G(u) = \inf_X L(X, u) = \begin{cases} \ln \det \left(\sum_{i=1}^m u_i A_i \right) + n - u^T \mathbf{1} & \sum_{i=1}^m u_i A_i \succ 0 \\ -\infty & \text{inak} \end{cases}$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- Pre ľubovoľné $\bar{u} \geq 0$ je hodnota

$$\ln \det \left(\sum_{i=1}^m \bar{u}_i A_i \right) + n - \bar{u}^T \mathbf{1}$$

dolným ohraničením na optimálnu hodnotu p^* .

- **Duálna úloha:**

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max} \quad \ln \det \left(\sum_{i=1}^m u_i A_i \right) + n - u^T \mathbf{1} \\ u \geq 0, \end{array} \right\} (D)$$

pričom $\sum_{i=1}^m u_i A_i \succ 0$ je ohraničenie dané implicitne definičným oborom účelovej funkcie

- **Slaterova podmienka**

$$\exists X \succ 0 : \quad a_i^T X a_i \leq 1, \quad i = 1, \dots, m$$

je vždy splnená. Stačí vziať $X = \frac{1}{\alpha} I$, kde $\alpha = \max_i \{ \|a_i\|_2^2 \}$.

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- Predpokladajme, že $a_1, \dots, a_m$ generujú $\mathbb{R}^n$ - úloha (P) je ohraničená
- Z predpokladu tiež vyplýva, že $\sum_{i=1}^m a_i a_i^T = \sum_{i=1}^m A_i \succ 0$. Z vlastnosti Schurovho doplnku máme, že $\bar{X} = (\sum_{i=1}^m a_i a_i)^{-1}$ je prípustné riešenie.
- Pomocou duálnej úlohy určíme úroveň suboptimality $\bar{X}$.
- Aby sme ju analyticky určili, uvažujeme v duálnej úlohe (D) zúženie na premenné $t\mathbf{1} \in \mathbb{R}^m$, $t > 0$.

$$g(t) = G(t\mathbf{1}) = \ln \det \left(\sum_{i=1}^m A_i \right) + n \ln t + n - tm$$

- $g(t)$ je konkávna, $g'(t) = 0 \Leftrightarrow t = \frac{n}{m}$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- Označme $\bar{u} = \frac{n}{m} \mathbf{1}$. Potom

$$g\left(\frac{n}{m}\right) = G(\bar{u}) = \ln \det \left(\sum_{i=1}^m A_i \right) + n \ln \frac{n}{m}$$

- Duálna medzera $G(\bar{u}) - f_0(\bar{X}) = n \ln \frac{n}{m}$
- Teda $\bar{X}$ je najviac $n \ln \frac{n}{m}$ suboptimálne riešenie.
- Pre objem elipsoidu platí

$$V(\mathcal{E}_{\bar{X}}) \leq (n/m)^{\frac{n}{2}} V^*,$$

kde V^* je objem minimálneho elipsoidu

- Ak $m = n$, tak duálna medzera je nulová - $\bar{X}$ je **optimálne riešenie!!**

Príklad: Maximalizácia entropie

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min } f_0(x) = \sum_{i=1}^n x_i \ln x_i \\ Ax \leq b \\ \mathbf{1}^T x = 1 \end{array} \right\} (P), \quad \mathcal{D}(f_0) = \mathbb{R}_{++}^n$$

- $L(x, u, v) = \sum_{i=1}^n x_i \ln x_i + u^T (Ax - b) + v(\mathbf{1}^T x - 1)$
- Duálna úloha

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max } G(u, v) = -b^T u - v - e^{-v-1} \sum_{i=1}^n e^{-(A^T u)_i} \\ u \geq 0 \end{array} \right\} (D)$$

- Úloha sa dá zjednodušiť minimalizáciou cez voľnú premennú v :

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max } G(u) = -b^T u - \ln \left(\sum_{i=1}^n e^{-(A^T u)_i} \right) \\ u \geq 0 \end{array} \right\} (D)$$

Riešenie primárnej úlohy pomocou duálnej:

- Ak je splnená Saterova podmienka,

$$(\exists x > 0 : Ax \leq b, \mathbf{1}^T x = 1)$$

tak $d^* = p^*$ a duálne optimum sa nadobúda.

- Nech (u^*, v^*) je známe riešenie duálnej úlohy.
- Lagrangeova funkcia

$$L(x, u^*, v^*) = \sum_{i=1}^n x_i \ln x_i + (u^*)^T (Ax - b) + v^* (\mathbf{1}^T x - 1)$$

je rýdzo konvexná a zdola ohraničená - jediné minimum je dané

$$x_i^* = e^{-1 - v^* - (A^T u^*)_i}$$

- $x^* \in \mathcal{P}$ - je to optimálne riešenie (P)
- $x^* \notin \mathcal{P}$ - optimálne riešenie sa nenadobúda

Príklad: Konvexné a nekonvexné kvadratické programovanie

- Uvažujme **konvexnú** kvadratickú úlohu:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min } f_0(x) = x^T A_0 x + 2b_0^T x + c_0 \\ f_1(x) = x^T A_1 x + 2b_1^T x + c_1 \leq 0 \end{array} \right\} (P)$$

kde $A_0 \succ 0$, $A_1 \succeq 0$, $b_0, b_1 \in \mathbb{R}^n$, $c_0, c_1 \in \mathbb{R}$.

- **Lagrangeova funkcia:**

$$L(x, u) = x^T (A_0 + uA_1)x + 2(b_0 + ub_1)^T x + (c_0 + uc_1)$$

-

$$\nabla_x L(x, u) = 2(A_0 + uA_1)x + 2(b_0 + ub_1) = 0 \Leftrightarrow$$

$$x = -(A_0 + uA_1)^{-1}(b_0 + ub_1)$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- Duálna funkcia:

$$G(u) = \inf_x L(x, u) = -(b_0 + ub_1)^T (A_0 + uA_1)^{-1} (b_0 + ub_1) + (c_0 + uc_1)$$

- Duálna úloha:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max} \quad -(b_0 + ub_1)^T (A_0 + uA_1)^{-1} (b_0 + ub_1) + (c_0 + uc_1) \\ u \geq 0 \end{array} \right\} (D)$$

- Semidefinitná formulácia:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max} \quad t \\ \left(\begin{array}{cc} c_0 + uc_1 - t & (b_0 + ub_1)^T \\ b_0 + ub_1 & A_0 + uA_1 \end{array} \right) \succeq 0 \end{array} \right\} (D)$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

- Uvažujme **nekonvexnú** kvadratickú úlohu:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min } f_0(x) = x^T A_0 x + 2b_0^T x + c_0 \\ f_1(x) = x^T A_1 x + 2b_1^T x + c_1 \leq 0 \end{array} \right\} (P)$$

kde $A_0, A_1 \not\geq 0$, $b_0, b_1 \in \mathbb{R}^n$, $c_0, c_1 \in \mathbb{R}$.

- Opäť $L(x, u) = x^T (A_0 + uA_1)x + 2(b_0 + ub_1)^T x + (c_0 + uc_1)$
- Ak $A_0 + uA_1 \succeq 0$ a $b_0 + ub_1 \in \mathcal{S}(A_0 + uA_1)$ tak

$$x = -(A_0 + uA_1)^\dagger (b_0 + ub_1),$$

minimalizuje $L(x, u)$.

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Duálna funkcia:

$$G(u) = \inf_x L(x, u) = \begin{cases} -(b_0 + ub_1)^T (A_0 + uA_1)^\dagger (b_0 + ub_1) + (c_0 + uc_1) & A_0 + uA_1 \succeq 0, \\ & b_0 + ub_1 \in \mathcal{S}(A_0 + uA_1) \\ -\infty & \text{inak} \end{cases}$$

Duálna úloha:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max} \quad -(b_0 + ub_1)^T (A_0 + uA_1)^\dagger (b_0 + ub_1) + (c_0 + uc_1) \\ \quad A_0 + uA_1 \succeq 0, \\ \quad b_0 + ub_1 \in \mathcal{S}(A_0 + uA_1) \\ \quad u \geq 0 \end{array} \right\} (D)$$

Zovšeobecnenie vety o Schurovom doplnku:

$$\begin{pmatrix} A & B \\ B^T & C \end{pmatrix} \succeq 0 \Leftrightarrow A \succeq 0, C - B^T A^\dagger B \succeq 0, \mathcal{S}(B) \subseteq \mathcal{S}(A)$$

- Ak $A \succ 0$ tak $A^\dagger = A^{-1}$ a $\mathcal{S}(B) \subseteq \mathcal{S}(A)$ je triviálne splnené.
- $\mathcal{S}(B) \subseteq \mathcal{S}(A)$ je ekvivalentné podmienke $(I - AA^\dagger)B = 0$.
- $\mathcal{S}(B) \subseteq \mathcal{S}(A)$ implikuje jednoznačnosť zovšeobecneného Schurovho doplnku $C - B^T A^\dagger B$.

Platí

$$\begin{bmatrix} I & 0 \\ -B^T A^\dagger & I \end{bmatrix} \begin{bmatrix} A & B \\ B^T & C \end{bmatrix} \begin{bmatrix} I & -A^\dagger B \\ 0 & I \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} A & (I - AA^\dagger)B \\ B^T(I - AA^\dagger) & C - B^T A^\dagger B \end{bmatrix}$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Semidefinitná formulácia úlohy (D):

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max } t \\ \left(\begin{array}{cc} c_0 + uc_1 - t & (b_0 + ub_1)^T \\ b_0 + ub_1 & A_0 + uA_1 \end{array} \right) \succeq 0 \\ u \geq 0 \end{array} \right\} (D)$$

- Je to úloha semidefinitná a teda konvexná.
- Navyše pre kvadratické úlohy (aj nekonvexné) platí silná dualita za predpokladu splnenia Slaterovej podmienky - v našom prípade

$$\exists x : x^T A_1 x + 2b_1^T x + c_1 < 0.$$

DUALITA A VETY O ALTERNATÍVACH

Farkasova lema: Platí práve jedna z alternatív:

$$I. \quad \exists x : Ax \leq 0, c^T x < 0$$

$$II. \quad \exists y : A^T y + c = 0, y \geq 0$$

Uvažujme dvojicu duálnych úloh LP:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min} \quad c^T x \\ Ax \leq 0 \end{array} \right\} (P) \qquad \left. \begin{array}{l} \text{Max} \quad 0 \\ A^T y + c = 0 \\ y \geq 0 \end{array} \right\} (D)$$

Ak systém I. **je** riešiteľný, tak $p^* = -\infty = d^*$ (silná dualita) a teda systém II. nie je riešiteľný.

Ak systém I. **nie je** riešiteľný, tak $p^* = 0 = d^*$ (lebo je splnená Slaterova podmienka a duálne optimum sa nadobúda) a teda systém II. má riešenie.

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Predpokladáme: $f_1, \dots, f_m$ sú konvexné a $b \in \mathcal{S}(A)$.

Platí práve jedna z alternatív:

- I. $\exists x : f_i(x) < 0, i = 1, \dots, m, Ax = b,$
- II. $\exists u \geq 0, u \neq 0 : G(u, v) \geq 0,$

kde $G(u, v)$ je Lagrangeova duálna funkcia k úlohe prípustnosti

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min } 0 \\ f_i(x) \leq 0, i = 1, \dots, m \\ Ax = b, \end{array} \right\}$$

t. j.

$$G(u, v) = \inf_x \sum_{i=1}^m u_i f_i(x) + v^T (Ax - b).$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Uvažujme úlohu:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min } s \\ f_i(x) \leq s, \quad i = 1, \dots, m \\ Ax = b, \end{array} \right\} \quad (Ps)$$

s optimálnou hodnotou p^* . Systém I. je riešiteľný $\Leftrightarrow p^* < 0$.
Lagrangeova funkcia úlohy (Ps) je

$$L(x, s, u, v) = s(1 - \mathbf{1}^T u) + \sum_{i=1}^m u_i f_i(x) + v^T (Ax - b).$$

$$\inf_{x, s} L(x, s, u, v) = \begin{cases} G(u, v) & \mathbf{1}^T u = 1 \\ -\infty & \text{inak} \end{cases}$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Duálna úloha:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max } G(u, v) \\ \mathbf{1}^T u = 1, \\ u \geq 0 \end{array} \right\}$$

- Slaterova podmienka je za daných predpokladov splnená $\Rightarrow$ platí $d^* = p^*$ a duálne optimum sa nadobúda.
- Ak systém I. nie je riešiteľný $\Rightarrow p^* \geq 0 \Rightarrow (u^*, v^*)$ rieši systém II.
- Ak systém I. je riešiteľný $\Rightarrow$ z vlastností funkcie $G(u, v)$ vyplýva riešiteľnosť II.

Podobne sa dá ukázať: ak $b \in \mathcal{S}(A)$ a optimálna hodnota p^* sa nadobúda, tak platí práve jedna z alternatív:

$$\begin{array}{l} I. \quad \exists x : \quad f_i(x) \leq 0, i = 1, \dots, m, \quad Ax = b, \\ II. \quad \exists u \geq 0 : \quad G(u, v) > 0, \end{array}$$

Zovšeobecnené nerovnosti a dualita na príklade semidefinitného programovania

Dané sú $b \in \mathbb{R}^n$, $A_1, \dots, A_n, C \in \mathcal{S}^m$. Uvažujme úlohu SDP:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Min } b^T x \\ \sum_{i=1}^n x_i A_i + C \preceq 0 \end{array} \right\} (P)$$

Lagrangeova funkcia:

$$L(x, Y) = b^T x + Y \bullet \left(\sum_{i=1}^n x_i A_i + C \right) = \sum_{i=1}^n x_i (b_i + Y \bullet A_i) + Y \bullet C,$$

kde $Y \in \mathcal{S}^m$, a pre $U, V \in \mathcal{S}^m$: $U \bullet V = \text{tr}(UV)$.

$$x \in \mathcal{P}, Y \succeq 0 \Rightarrow L(x, Y) \leq b^T x$$

Prednáška piata: Dualita v konvexnom programovaní

Lagrangeova duálna funkcia:

$$G(Y) = \inf_x L(x, Y) = \begin{cases} Y \bullet C & b_i + Y \bullet A_i = 0, \quad i = 1, \dots, n \\ -\infty & \text{inak} \end{cases}$$

Slabá dualita: $\forall Y \succeq 0 : G(Y) \leq p^*$

Duálna úloha:

$$\left. \begin{array}{l} \text{Max} \quad Y \bullet C \\ b_i + Y \bullet A_i = 0, \quad i = 1, \dots, n \\ Y \succeq 0 \end{array} \right\} (D)$$

Slaterova podmienka:

$$\exists x : \sum_{i=1}^n x_i A_i + C \prec 0$$